

KILPAILUMANIPULAATIO

Kisakallion Urheiluopiston Kasva Urheilijaksi-yläkoululeirit/ Kausi 2024-2025 / Anne Rikala

Yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus

SUEK edistää eettisesti kestäväää urheilukulttuuria yhdessä muiden kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa

SUOMALAINEN URHEILU
ON EETTISYYDEN
EDELLÄKÄVIJÄ

Ajankohtaiset eettiset teemat

JOKAISELLA ON OIKEUS EETTISESTI KESTÄVÄÄN URHEILUUN

Katsomoturvallisuus ja -viihtyvyyys

JOKAISELLA ON OIKEUS TURVALLISEEN URHEILUTAPAHTUMAAN

Kilpailumanipulaation torjunta

JOKAISELLA ON OIKEUS REILUUN PELIIN

Antidopingtoiminta

JOKAISELLA ON OIKEUS PUHTAASEEN URHEILUUN

Edistämme
urheilun eettisyyttä,
yhdessä kumppaneidemme
kanssa

LUOTETTAVASTI · OIKEUDENMUKAISESTI · YHDESSÄ

www.suek.fi

Kattavasti tietoa antidopingtoiminnasta ja kilpailumanipulaation torjunnasta SUEKin sivuilta

Onko käyttämäsi lääke sallittu urheilussa? Tarkista netistä tai apista

Jokaisen toimijan velvollisuus on ilmoittaa urheilurikkomuksista

Tee verkkokoulutukset

[#puhtaastiparas](https://twitter.com/puhtaastiparas)

[@SUEK_FINCIS](https://twitter.com/SUEK_FINCIS)

Match fixing is spoiling Africa Football check what happened in Nigeria (youtube.com)

KILPAILUMANIPULAATIO

Luentokeskustelun tavoitteet

- Herättää ajatuksia ja ymmärrystä reilusta pelistä
- Lisätä ymmärrystä mitä kilpailumanipulaatiolla tarkoitetaan
 - kilpailumanipulaation muodot ja ilmeneminen
- Tiedostaa urheilijan oma rooli ja vastuu kilpailumanipulaation ennaltaehkäisemisessä ja torjumisessa
- **Edistää reilua peliä!**

Mitä kilpailumanipulaatio tarkoittaa?

Mitä arvelet tai tiedät?

Mitä kilpailumanipulaatio tarkoittaa?

*”Tarkoituksellista järjestelyä, toimenpidettä tai laiminlyöntiä, jolla **pyritään vaikuttamaan** urheilukilpailun **lopputulokseen** tai **kulkuun** poistamalla osittain tai kokonaan urheilukilpailun luonteeseen kuuluvaa **ennakoimattomuutta** siten, että sillä saavutetaan **kohtuutonta etua** itselle tai muille.”*

(Euroopan neuvosto 2014)

”Ennen pelatessani lentopalloa, näin paljon epäreilua peliä tulosten eteen. En halua edes tietää, kuinka usein tulokset puljataan. Siitä tulee paha mieli. **Ei kyse ole vain tuloksista vaan siitä, että jokainen pystyisi antamaan parhaansa ja paras voittaisi. Fanit voisivat aidosti kannattaa omiaan, eikä kenenkään täytyisi käyttää energiaa sen miettimiseen, kuka tai kuinka paljon rahaa on tuloksen takana.**

Kun pelasin Azerbaidzhanissa lentopalloa, peli ei ollut reiluinta mahdollista.

Tuomareita lahjottiin ja tulokset yritettiin ostaa tai ostettiin rahalla. Se turhautti ja vei aidon ilon urheilemisesta. Mielessä kävi, miksi yritän pelata voitosta, jos se ei kuitenkaan tulisi tapahtumaan.”

Riikka Lehtonen, beach volleyn pelaaja

Kuva: Tuuli Metsäkoivu

A woman in a red and blue soccer jersey stands with her back to the camera on a soccer field. In the background, other players in blue jerseys are visible on the field, and a large crowd of spectators fills the stadium stands. The scene is brightly lit, suggesting an outdoor daytime setting.

Kilpailumanipulaation muodot

VILPILLISTÄ VAIKUTTAMISTA TULOKSEEN

Uhka urheilun uskottavuudelle

MOTIIVIT

Vedonlyönti, kilpailumenestys,
rahanpesu

Keskeinen tekijä usein raha

MITEN JA KUKA

Tarkoitukselliset virheet, tuomarien
tarkoitukselliset ratkaisut, painostus
manipulointiin

- Yksittäinen pelaaja tai urheilija
- Taustahenkilö, esim. valmentaja
- Erotuomari
- Kuka vain, joka voi vaikuttaa kilpailun tai tapahtuman kulkuun.

Kilpailumanipulaatio voidaan jakaa **urheilu- ja vedonlyöntiperustaiseen manipulaatioon**

Urheiluperustainen manipulaatio

Tavoitteena urheilullisen edun saavuttaminen, esimerkiksi:

- tietyn merkityksellisen ottelun voittaminen
- sarjapaikan säilyttäminen tai nouseminen ylempiin sarjoihin
- asetelmien parantaminen tulevaisuudessa

Ilta-Sanomat 18.12.2011

Foppa paljastaa: Ruotsi hävisi tahallaan olympialaisissa

Peter Forsberg myöntää Ruotsin hävinneen tahallaan matkalla olympiakultaan Torinon olympialaisissa vuonna 2006.

Peter Forsberg voitti olympiakultaa Torinossa. KUVA: VESA KOIVUNEN

Vesa Laakso
18.12.2011 14:28

Urheiluperustainen manipulaatio

Julkaistu 28.2.2018 16:01 Muokattu 28.2.2018 16:14

Sopupeli ravistelee salibandyn divaria – Päävalmentajat sopivat lopputuloksesta kesken ottelun, liitto rankaisi kilpailukiellolla

Matias Lövberg

Kaksi divarivalmentajaa tuomittiin kilpailukieltoon. Arkistokuva.

(Etelä-Saimaa / Nyman 28.2.2018)

Tapaus Yle Areenassa

Salibandyn erikoinen sopupelisaaga sai jatkoa – tuntuvia rangaistuksia lievennettiin, dramaattinen vaikutus sarjatilanteeseen

Päätöksellä on merkittävä vaikutus myös Divarin sarjatilanteeseen. O2-Jyväskylä nousee pois karsijan paikalta, joten EräViikingit Akatemia joutuu nyt karsintoihin.

salibandy 20.3.2018 klo 11.22 | päivitetty 20.3.2018 klo 16.19

(Yle / Saarinen 2018)

Kilpailumanipulaatio

Urheilukilpailun manipulointityypit

- Suora puuttuminen urheilutapahtuman tai kilpailun luonnolliseen kulkuun ts. tapahtumaan osallistuvien henkilöiden suorittama tahallinen manipulointi
- Urheilijan henkilöllisyyden tai henkilökohtaisten tietojen muuttaminen vaikuttaakseen urheilukilpailun luonnolliseen kulkuun tai tulokseen
- Muutos, joka ei ole rikoslain tai kilpailusääntöjen mukainen:
 - pelialusta
 - urheiluvälineet
 - urheilijan fysiologiset tiedot
 - kilpailun suorituspaikat

Kiekonheiton maailmanennätys epäilyttävissä olosuhteissa

Video ennätysheitosta

ILTALEHTI

Bryggare vietti kiekonheiton 50 vuotta vanhaan maailmanennätyskenttään, jonka Mykolas Alekna, 21, rikkoi sunnuntaina Oklahomassa. Liettualainen heitti kiekon 74,35 metriin, kun Jürgen Schultin nimissä ollut edellinen ME oli lukemissa 74,08.

Kansainvälinen yleisurheiluliitto WA tiedotti maailmanennätyksestä, mutta tulos pitää protokollan mukaan ratifioida ennen kuin se on virallinen. Bryggaren epäily kohdistuu kilpailun olosuhteisiin.

Alekna kiskaisi hirmuheittonsa Oklahoman osavaltioon kuuluvassa Ramonan kunnassa, jossa oli vuoden 2022 laskelmien mukaan hieman yli 500 asukasta. Millican Field on nimensä mukaisesti kenttä tai pelto, eikä huippuyleisurheilusta tuttu stadion.

- Ympäristö oli karmea. Miten voidaan todentaa, että kiekko tuli varmasti siihen, mistä mitattiin? Toimitsijat olivat 30–40 metrin päässä kiekon laskeutumisaikasta. He olivat sivussa, kun kiekko tuli keskelle. Heillä oli pitkä matka juosta katsomaan, mihin kiekko tuli, kyseisellä kentällä käynyt Bryggare sanoo.

- Kenttä ei ole maailman tasaisin. Varmasti ei mitattu tarkasti, että alusta on samalla tasolla kuin kiekkorinki, hän viittaa pellon epätasaisuuteen.

Vaikka Ramonan kenttä on vaatimaton, Oklahoma Throws Series World Invitational -nimellä kulkenut tapahtuma kuului Kansainvälisen yleisurheiluliiton (WA) pronssitasolle eli yhtä korkealle kuin Suomen Motonet GP -osakilpailut.

Vedonlyöntiperustainen manipulaatio

Tavoitteena saavuttaa taloudellista hyötyä ottelu- tai kilpailutapahtumiin vaikuttamalla.

Taloudellinen hyöty voi olla suoraa tai epäsuoraa:

- **Suora hyöty** tarkoittaa vedonlyönnillä saavutettua rahasummaa.
- **Epäsuora hyöty** tarkoittaa rahanpesulla saavutettua rikollista hyötyä.

Sisäpiiritiedon jakaminen

Kilpailutapahtumaan liittyvää tietoa, jota henkilöllä on hallussaan hänen lajiin tai kilpailuun liittyvän asemansa vuoksi, pois lukien sellainen tieto, joka on jo julkistettu tai yleisesti tiedossa, helposti saatavilla tai tuotu esille kyseistä kilpailua koskettavien sääntöjen mukaisesti.

(IOC & Interpol 2016)

Sisäpiiritietoa voi olla esimerkiksi

- Julkistamattomat kokoonpanotiedot
- Urheilijoiden terveydentilat
- Kilpailutaktiikat

Esimerkkejä suunnistuksen parista

Harjoituskieltoalue ennen arvokilpailuja

- suunnistuksessa kilpailualueella harjoittelu on kielletty tietyn ajan ennen kilpailutapahtumaa
- [Kiinalaissuunnistajan epäilyttävä voitto](#)
- Esimerkki: “Sauvarinneharjoitus kilpailualueen sisällä, “jälki” Stravassa paljasti tahattoman harjoituskieltoalueella harjoittelun

Suunnistus

Kiinalaissuunnistajan voitto epäilytti asiantuntijaa – pyysi lajiliittoa tutkimaan, kuka on päässyt käsiksi karttoihin: "Vilunkia ei voi poissulkea"

Yle Urheilun asiantuntija Janne Salmen mukaan suunnistuspiireissä luotetaan siihen, ettei tietoja radoista vuodeta kilpailijoille.

The Middle Distance competition was unfortunately overshadowed by extensive cheating by the Chinese team. Initially Chinese runners came in to the finish in first, second and fourth place among the women and second place among the men. An incredible result, but it was soon discovered and proven that the runners had received illegal assistance both by spectators in the terrain, markings and small paths prepared for them and which only they were aware of. A common protest was handed in by the national teams of Russia, Switzerland, France, Belgium, Poland and Austria and the jury decided to disqualify all competitors in the Chinese team. According to the jury decision their results were to be voided and not included in the results lists and they would not be allowed to start in the long distance competition. The Chinese appealed the decision to CISM but the protest and jury

www.orienteering.sport

 Kilpailumanipulaatio

Kilpailumanipulaatiota vai ei?

[Ski: Nicole Good ist Schweizer Meisterin im Slalom - Blick](#)

Tallimääräykset

Joukkuetaktiikka

Ennalta sovittu tulos tai tapahtuma

Tuomarointi arvostelulajeissa

Vammaluokitukset

Tuomaritoiminta/ arvostelulajit

"The coach came and asked us parents to each give money for gifts," said Dayan-Levitt.

Ofir Dayan was part of the Israeli team that won group all-around gold at the 2020 European Championships
©Getty Images

Israeli gymnastics hit by allegations parents were asked to bribe judges

By Geoff Berkeley

© Wednesday, 22 February 2023

Israeli gymnastics has been rocked by allegations that parents were asked to bribe judges to give their children higher marks in international competitions.

The bribery claims were made in an investigation that was broadcast on *Channel 13*, according to Israeli newspaper *Haaretz*.

Ayelet Dayan-Levitt, the mother of Israeli rhythmic gymnastic star Ofir Dayan, was among those to be interviewed in the investigation.

Dayan is a seven-time European medallist, winning gold in 2020 and 2021, and represented Israel at the Tokyo 2020 Olympics.

According to the report, Icha Kramer, a former Board member of the Israel Gymnastics Federation, was heard telling Dayan-Levitt that it was "not enough to just be the best, you need a lot of money and a lot of connections".

Dayan-Levitt said that a senior international judge told her that "what managed to secure entry and the final for the Israeli team" at the Beijing 2008 Olympics was a bribe in the shape of jewellery worth ILS60,000 (£13,700/\$16,500/€15,500).

It is also claimed by Kramer in the report that a judge took a bribe of ILS40,000 (£9,100/\$11,000/€10,400) and "it helped a lot that [the team] reached the Olympics."

Onko Suomessa kilpailumanipulaatiota?

Entä omassa lajissani?

Kilpailumanipulaation yleisyys

- Vaikea arvioida tarkasti, sillä suurin osa rikollisuudesta on piilorikollisuutta
- Esiin nousevat tapaukset eivät kerro koko totuutta ilmiön laajuudesta
- Kilpailumanipulaatiota on vaikeaa havaita tai todistaa luotettavasti

Kansallisesti Suomessa:

2018: alle 10 tapausta SUEK vrt. 2023: yli 60 tapausta

Kilpailumanipulaation yleisyys

Kansainvälisesti tapauksia on ollut esimerkiksi tenniksen, kriketin, hevosurheilun, moottoriurheilun, käsipallon, rugbyn ja koripallon parista.

Käytännössä epäselviä tapauksia on jokaisessa lajissa.

Suomen tunnetuimpia tapauksia

- Pesäpallon sopupelivyyhti 1990-luvun lopussa
- Jalkapallon parissa tapahtuneet manipulaatiotapaukset, joista tunnetuimpana Veikkausliigan ja Ykkösen manipuloinnit vuosina 2008–2011

"Toinen kavereista on tunnustanut"

Viihi sopuapena tuli ilmi poliisin tutkinnassa

Sopupeleista tuomiot 34 ihmiselle

URHEILU Turun Sanomat 13.12.2005 3:05 0

Oy tutkii kolmea ottelua

Pa otti takkiin taloudellisestikin

Krp: Suomen futislahjonta alkoi jo 2008 - yli 30 ottelua

Jalkapallon sopupelien järjestelijälle ehdotonta vankeutta

Yhdeksän Rovaniemen Palloseuran entistä jalkapalloilijaa saa syytteen lahjuksen ottamisesta elinkeinotoiminnassa.

IS – STT / 20.5.2011

IS – STT /
20.5.2011

MTV / 19.7.2011

(KUVA: ANTTI AIMO-KOIVISTO)

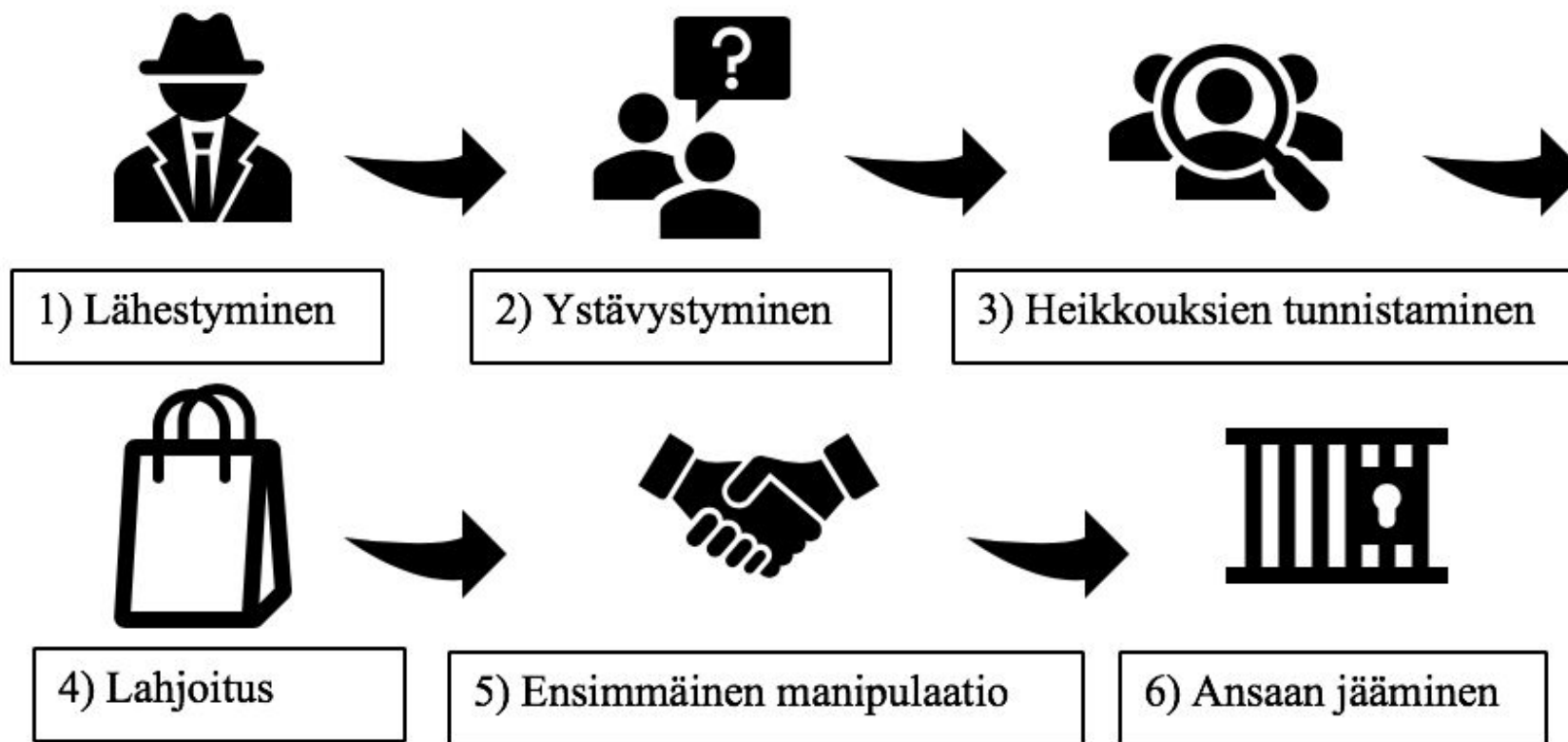
Julkaistu: 20.5.2011 12:34, Päivitetty: 20.5.2011 16:11

Manipuloijat

Manipuloijien lähestymistavat voidaan jakaa karkeasti arvioiden kahteen eri tyyliin:

- Korkean korruptiotason maissa suositaan ”**pikavoittoihin**” tähtäävää strategiaa
- Matalan korruption paikoissa muodostetaan **pidempiaikaisia suhteita** kohteiden kanssa

Näin manipuloijat houkuttelevat kohteitaan – urheilijan grooming

Tennis on otollinen kohde huijareille?

[Aslan Karatsev is a Match Fixer?](#)

*“... massiivisen tennishuijauksen junalleesta **Grigor Sargsyanista** eli ”Maestrosta”. Poliisi oli onnekas päästessään Sargsyanin jäljille. Tarkempi tutkinta paljasti ympäri maailmaa leviittäytyneen huijausringin. Sargsyanin leivissä oli vuosien saatossa yli 180 pelaajaa yli 30 maasta. He olivat suostuneet häviämään tahallaan pisteitä, eriä tai kokonaisia otteluja, jotta Maestro ja hänen piiriinsä kuuluvat henkilöt voisivat lyödä niistä vetoa ja ansaita rahaa. Yli 370 ottelun tuloksia manipuloitiin... [The Washington Postin](#) mukaan, että kyseessä oli yksi maailman suurimmista ottelumanipulaatiovyyhdeistä”*

Tenniksessä liikkuu valtavasti vedonlyöntirahaa. Se on tehnyt lajista otollisen kohteen huijareille. Kuva: Tim Clayton/Getty Images

Vedonlyöntiperustainen manipulaatio voi toteutua useilla eri tavoilla, esimerkiksi:

- Pisteiden kaunistelu (point shaving)
- Tilannemanipulaatio (spot-fixing)
- Pelaajasolutukset
- Haamuottelut (ghost games)

Arvioiden mukaan vedonlyöntiperustainen manipulaatio on noin puolitoista kertaa yleisempää kuin urheiluperustainen.

Esimerkkejä

[Koripallo](#)

[Jalkapallo esimerkkejä](#)

Kilpailumanipulaation haitat

Vaikuttaa suoraan urheilun perusarvoihin, kuten ennakoimattomuuteen ja yllätyksellisyyteen

Konkreettisia seurauksia:

- Lajien sisäiset sanktiot
- Rikosoikeudelliset seuraamukset
- Mainneiden menetykset
- Taloudelliset seuraukset, kuten sponsorisopimusten päättyminen sekä mainos- ja lipputulojen menetykset

Kilpailumanipulaation torjunta

Mitä minä voin urheilijana tehdä?

≡ Pidetään yhdessä urheilu puhtaana ja kauniina “Tunnista, vastusta ja ilmoita”

*”Urheilu on aina ollut tärkeä osa elämäni. Urheillessa muut asiat unohtuvat, ja sitä tuntee olevansa läsnä tavalla, jota ei ole helppoa löytää muualta. Se tulee siitä että **urheilu on puhdasta, siinä kilpaillaan sovituilla pelisäännöillä keskinäisestä paremmuudesta. Peli tai kisa pitää voittaa urheilukentällä eikä sopimalla asiasta kentän ulkopuolella. Urheilussa altavastaaja voi yllättäen voittaa ja menestyä, koska urheilussa kaikki on mahdollista.** Mutta **jos tuloksesta sovitaan etukäteen, suuri osa urheilun kauneudesta katoaa.** Tunnista, vastusta ja ilmoita on hyvä muistisääntö mitä tulee vilppiin. Jos sinulle ehdotetaan vilppiä tai huomaat vilppiä, ilmoita siitä. Pidetään yhdessä rakas urheilu puhtaana, koska silloin se on myös kauneimmillaan.”*

Rasmus Schüller, jalkapalloilija

Kuva: Juha Tamminen/SPL

MITÄ MINÄ VOIN TEHDÄ?

Sinut voidaan sulkea pois urheilusta tai sinulle voi tulla oikeudellisia seuraamuksia, joten

1. Älä koskaan lyö vetoa omasta pelistäsi tai pyydä muita pelaamaan puolestasi
2. Tee aina parhaasi
3. Älä koskaan paljasta sisäpiirin tietoa joukkueestasi tai itsestäsi
4. Ilmoita kaikesta epäilyttävästä **ILMOITA**

ILMOITA

Jos tiedät vastustajan ottaneen vastaan lahjuksia, miten toimisit?

Entä jos oma joukkuekaverisi olisi ottanut vastaan lahjuksia?

Ilmoita kilpailumanipulaatiosta SUEKille

- Ilmoitus käy helposti netissä
- Ilmoituksen voi tehdä nimettömänä tai omalla nimellä
- Käsitellään luottamuksellisesti

**Urheilun ja urheilijoiden suojelu
on jokaisen toimijan velvollisuus.**

Kilpailumanipulaatio

REILUSTI PARAS -VERKKOKOULUTUS

REILUSTI PARAS

Päivitä tietosi verkkokoulutuksessa

- Reilusti paras on verkkokoulutus urheilijoille ja heidän tukijoukoilleen
- Helposti omaksuttava kokonaisuus kilpailumanipulaatiosta ilmiönä
- Kun koulutus on suoritettu hyväksytysti, koulutuksesta saa diplomin

QUIZ / KILPAILUMANIPULAATIO

- *Testaa tietosi!*

Urheilun arvot

Urheilun idea on kamppailla yhteisesti ennalta määrättyjen sääntöjen mukaisesti: kuka tässä kilpailussa ja näissä olosuhteissa on paras ja miten muut sijoittuvat suhteessa parhaaseen. **Urheilun ydin on, että kilpailu toteutuu urheilun idean mukaisesti ja jokainen tekee parhaansa, että tulos on oikea.**

Kiitos